

VIII

Mấy hôm nay, ông Nghị Tàn vui lắm, vui vì ông được cử làm chức Đô trưởng, nhiều kẻ hầu hạ đưa rước linh đình, Trâm được cất ra làm hộ vệ riêng cho ông.

Mỗi khi về nhà, ông đi ngay vào phòng Bội thăm hỏi săn sóc rồi thuật cho nghe những chuyện vui ngoài thành phố, các cuộc lễ linh đình đánh dấu tình Pháp Nam thân thiện, có mặt ông này bà kia.

Ông không quên kể những cuộc hành binh lớn lao do Đại tướng Valluy điều khiển, và chuyện bắt bớ những kẻ hoạt động chống lại chính phủ bảo hộ.

Giọng nói của ông đầy vẻ tự đắc, kiêu hãnh để rồi ông kết luận: Thành phố bây giờ vui lắm, an ninh trật tự được tái lập ở khắp nơi. Người Tây bao giờ cũng nắm vững tình hình...

Rồi ông ước ao phải chi Bội thành bà Đại tá Lanessan thì tha hồ mà dạo phố, vui chơi.

Ông ta bước ra ngoài, Bội thấy thẹn thẹn cho cha mình. Ông đang ca tụng một chế độ sắp suy tàn. Con người của ông chỉ nghĩ đến sự sung sướng an nhàn, chỉ nhìn vào sự sa hoa giả dối chứ không hề chịu cúi xuống nhìn sự đau đớn điều linh của một dân tộc đang cắn răng chiến đấu cho tương lai.

Thật là một sự mỉa mai, càng mỉa mai hơn nữa là ông coi tình yêu Bội như một món hàng đem bán vào tay ai cũng được.

Vâng, con người được gọi là Đại tá Lanessan đó chỉ là kẻ đang gây điều linh tang tóc cho nòi giống mình. Nội cái căm thù đó cũng đủ làm cho Bội xa lánh người đó rồi, huống chi tình yêu của Bội đã trao vào tay Tiếp?

Bội chỉ giữ thái độ yên lặng.

Chờ đợi đôi ba ngày không thấy Bội trả lời, ông Nghị Tàn đâm ra gắt gỏng. Đáng lẽ ông nhiều tiếng lắm lời với Bội, nhưng vì công việc ràng buộc ông bận rối cả lên.

Qua những lời bàn bạc giữa ông và Trâm, mà Bội nghe lóm được, thì ông đang bận đi kinh lý nhiều xóm trong thành phố.

Sau những trận hỏa hoạn liên tiếp, dân chúng thán oán chuyền miệng nhau nói rằng Thủ tướng Nguyễn Văn Tâm đã đốt nhà của họ.

Mặc dầu làm chuyện thất nhân tâm, thực dân muốn đánh lừa dân chúng bằng cách trấn an hiểu dụ nên giao cho ông Nghị Tàn đem *tôn* ván phân phát các nơi.

Đồng bào vẫn bất mãn lắm, họ kêu ca mạt sát không tiếc lời. Thấy thế thực dân cho ông Nghị Tàn bắt lặc, qui hết trách nhiệm về ông, hăm sẽ cách chức ông.

Ông trở nên buồn bực, lần thứ nhất ông thấy sợ, ông hiểu qua sự bạc bẽo của nghề, ông đâm ra hoang mang lo ngại.

Nếu bị cách chức thì xấu hổ biết bao, làng nước trông vào còn coi mình ra gì.

Trước ông, đã có bao nhiêu người bị coi không làm tròn bổn phận với chính phủ bảo hộ, bị ngược đãi khinh rẻ, thối hòi. Đó là một cái nhục, một vết nhơ hay một bài học chua chát?

Giữa lúc ông Nghị Tàn sống với cái tâm trạng hốt hoảng, thì ông được lệnh đi viếng vùng Xóm Lách với Đại tá Lanessan.

Xóm Lách là nơi đông đảo dân lao động, nhà cửa chen chúc cái nọ kề sát cái kia, chằng chịt khắp lối đi tựa như mạng nhện. Trong xóm vừa bị hỏa hoạn, nên cần sự vỗ về. Ông Nghị Tàn và Đại tá Lanessan đến đó để chứng kiến cuộc phát gạo và cấp nền nhà cho nạn nhân.

Ông Nghị Tàn vui vẻ ra đi, tưởng rằng sự tận tâm của mình sẽ củng cố được địa vị đang lung lay vì mặc dầu thiếu kém mưu mô chánh trị, nhưng ông được cái trung thành.

Một chuyện rủi ro xảy ra, làm đảo lộn ý nghĩ của ông.

Xe của Đại tá Lanessan tới trước, xe của ông tới sau, có Trâm theo hộ vệ. Lúc hai đàng bước xuống, thân hào tiến lại tiếp rước, ông đi song song với Đại tá Lanessan. Ở sau Trâm vô

ý làm rớt quả lựu đạn, ông lạnh mắt chạy tránh kịp, còn Lanessan bị nổ té sấp xuống bất tỉnh. Đàng này Trâm chỉ bị thương nhẹ.

Sau đó, dân chúng nào động dử dội. Đại tá Lanessan được đưa vào bệnh viện cứu cấp đến chiều thì tắt thở.

Cái chết của viên Đại tá Tây gây sự phẫn nộ cho phía thực dân dử lắm. Họ bắt buộc phải trừng trị thủ phạm. Trâm bị hành phạt đã đành, cả đến ông Nghị Tàn cũng bị họ đồ diệt cái tội thông đồng với Trâm mưu sát viên Đại tá.

Ông kêu trời kêu đất tỏ nỗi hàm oan, nhưng họ vẫn giam ông vào ngục, viện cớ rằng ông có dự vào cuộc âm mưu nên mới biết trước mà giữ mình.

Hết nói cách nào cho họ tin, ông đành ngậm mỗi hờn sống những ngày tù hãm.

Bây giờ đến lúc ông suy nghĩ nhiều. Ông ôn lại quá khứ và hiện tại, ông có cảm giác như sống trong giấc mơ đau đớn. Công lao từ trước tới nay để rồi đưa ông đến cánh cửa nhà tù?

Ông không tin chánh phủ bảo hộ đối xử với một kẻ trung thành như thế. Song thực tế dần dần đánh tan mỗi hoài nghi của ông. À ra sự cức cung tận tụy của ông chẳng có nghĩa gì cả. Ông không muốn nói đây là một sự lừa dối, mà ông chỉ tủi hổ cho thân phận mình, có hy sinh đến đâu cũng chẳng làm lay chuyển được tham vọng của thực dân, hay là thay đổi được sự gian ác của họ.

Có sống trong tình trạng nào nề, ông mới thấy rõ bề trái của cái huy chương sơn phết lộng lẫy.

Muộn rồi...

Phải chăng ông bắt đầu thức tỉnh khi bị vấp ngã?

Chẳng biết nghĩ sao, thực dân cho ông trở về. Ông chưa vội mừng vì lòng còn hoài nghi. Cái chết của cố Thủ tướng Nguyễn Văn Thịnh là một nghi án để ông suy nghĩ. Về đây rồi còn gì nữa? Những sự bất ngờ có thể chờ ta?

Ông cảm thấy lờ mờ như thế.

Quả nhiên, ông về tới nhà sớm mai thì chiều lại có người đến khuyên ông nên tự xử cho êm thắm.

Tự xử ư? Nghĩa là gì? Ờ...ờ người ta muốn tự ông kết thúc đời ông vậy.

Câu nói trên đây là lời hăm dọa cay độc gay gắt. Nó là cả bản án không hơn.

Chao ôi! Thế là đủ lắm rồi. Mía mai lắm rồi. Người ta đã ban cho ông mọi quyền hành, mọi sự sống sa hoa, bây giờ người ta lấy lại tất cả, cả cái quyền sống của ông...

Ông Nghị Tàn buồn lắm, buồn hơn cả lần vợ ông chết, con ông ra đi, buồn ngầu nghiêng nhìn thấy đời toàn một màu đen. Ông không dám nhìn ra ngoài kia thành phố sáng rực ánh đèn.

Ông đóng kín các cửa lại. Một mình ông đứng trong bóng tối. Ông sợ cả ánh sáng đèn trong nhà.

Lúc này chính là lúc ông suy nghĩ nhiều, thấm thía nhiều. Trước kia, ông cho rằng mình sống trên đồng vàng, tha hồ vui sướng với vàng, chẳng ngờ ngày nay đồng vàng biến thành đồng lửa thiêu rụi thân xác ông, tất cả cái gì của ông sẽ tiêu tan thành tro bụi.

Chua chát thật! Ông ôn lại mọi hành động và tư tưởng, ông mới hiểu thế nào là cuộc sống thiếu tự chủ. Ông cảm giác bấy lâu nay mình mê ngủ, lắm người mía mai ông, nhiều tiếng nói vọng qua tai, ông coi nó không ra gì, hay không cần biết đến, hoặc khinh miệt, giờ đây ông mới hiểu giá trị của nó, suy nghiệm về nó, công nhận nó có lý.

Ông lấy làm lạ sao đến bây giờ ông mới hiểu những cái trước kia không cần hiểu, suy nghĩ những điều mà ông cảm bằng nguy hiểm xa vời.

Ông vụt chau mày khi nhớ tới Bội, đứa con gái ông, tự nhiên ông thèn thẹn. Lòng ông hối hận với những đối xử của mình. Nếu Bội là đứa con gái yếu đuối thì ảnh hưởng xấu xa của ông đã đưa Bội vào chuỗi ngày ân hận dài.

Nay thì ông hiểu trong tâm hồn đứa con gái yêu quý của ông có cái gì cao cả hơn ông.

Ông mỉm cười chua chát:

- Suýt chút nữa, người cha hèn mạt làm hư hỏng cuộc đời của một đứa con đáng mến rồi.

Ta đã đi ngược với quyền lợi xứ sở, phản lại tinh thần hy sinh của chủng tộc ta đấng tội với tổ tiên, ta có sống nữa cũng thừa.

Ừ thì ta chết, nếu ta không tự xử thì họ cũng không để yên đâu.

Ông lại nghĩ đến Bội, bất giác mắt rướm rướm lệ nói thảm: “Bội ơi! đến bây giờ ba mới hiểu con, mới hiểu vì sao con xa lánh ba để dày dạn với sương gió ngoài trời.”

Nghĩ tới cảnh bị giam cầm của Bội, ông lắc đầu thở dài:

- Không thể được! Còn một hơi thở cuối cùng ta cũng nguyện phần đầu đưa con ta trở về cuộc sống tự do.

Bây giờ ông quay mình quả quyết đi về phía phòng giam Bội.

Cửa chưa mở mà ông đã cất tiếng gọi:

- Con ơi!

Ông đâm sầm vô ôm chằm lấy Bội nói bằng giọng cảm động nghẹn ngào:

- Bội ơi! Con tha thứ cho ba, hồi trước giờ ba xử tệ với con, ba ruồng rẫy con bây giờ ba mới biết ba làm.

Cảm động quá ông đứng lặng thốt không ra lời. Hồi lâu ông mới lắp bắp.

- Con hãy đi đi, mau lên! Cuộc đời tự do quang đấng đang chờ con ngoài kia...

Hiện giờ xung quanh đây đều có người canh chừng, vậy con có đi nên cẩn thận hay là để ba chỉ cho...

Ông dẫn Bội ra cửa chỉ về phía cuối vườn.

- Con hãy ra ẩn núp ở đó, hễ khi nào nghe trong nhà có động tịnh gì họ chạy vào xem, đó là lúc con trèo qua tường thoát thân. Thôi, con đi mau lên đừng hỏi nhiều lời.

Ông lại đẩy mạnh Bội xuống thềm giục đi trốn.

Bội ngờ ngác trước hành động khác thường của ông Nghị Tàn. Thật Bội không dè có sự thay đổi lớn lao như vậy.

Lẽ cố nhiên Bội kinh ngạc lắm, vừa quay lại toan hỏi thì ông Nghị Tàn xua tay thốt lời cuối cùng.

- Không cần phải hỏi, sau này con sẽ rõ, ba muốn con mau xa lánh chốn này. Con đi đi, đừng đứng đó nữa chi...

Dứt lời ông sòng sọc quay vào nhà.

Đoán chừng có chuyện bất tường. Bội toan chạy theo, bỗng nghe một tiếng súng nổ.

Bội cảm thấy đau nhói cả tâm can, miệng rít lên hai tiếng “Cha ơi!” Tay bụm mặt băng về phía cuối vườn trong khi nước mắt ràn rụa tuôn rơi.